

نحوه نگارش پروپوزال

پروپوزال

- پروپوزال چیست؟
- چرا باید پروپوزال نوشت؟
- اجزای یک پروپوزال کدامند؟

پروپوزال

3

- لیستی از تمام مراحل تحقیق و اقدامات لازم در جهت رسیدن به هدف پژوهش را فراهم می آورد.
- اولین قدم برای شروع یک طرح تحقیقاتی است در انسجام اهداف و فرضیات و روش کار به محقق کمک می کند.
- محقق را به سوی رفع نواقص و به خصوص خطاهای تحقیق خود قبل از شروع پژوهش سوق می دهد.
- امکان برآورد هزینه ها و زمان لازم برای اجرای طرح را جهت سازمان حمایت کننده تحقیق فراهم می نماید.

دلایل توجیهی تهیه طرح تحقیق:

۱) تسهیل برنامه ریزی اجرایی تحقیق.

۲) کسب حمایت دیگران.

۳) آگاه کردن کسانی که در تصویب طرح موثرند.

دلایل تسهیل برنامه‌ریزی اجرایی تحقیق

5

- ۱) ترتیب زمانی هر فعالیت را مشخص می‌کند.
- ۲) مشخص می‌کند که چه فعالیت‌هایی در عرض یکدیگر و به موازات هم باید انجام پذیرد.
- ۳) طرح باعث می‌گردد که محقق تصویری کامل از مجموعه اقدامات و امور مربوط به پژوهش علمی را تهیه کند.
- ۴) باعث می‌شود تا فهرست کاملی از کلیه نیازهای بودجه‌ای، نیروی انسانی، وسایل و امکانات که برای تحقیق لازم است فراهم شود.
- ۵) از سرگردانی و بلا تکلیفی در انجام بعضی از مراحل و امور مربوط به طرح جلوگیری به عمل می‌آورد.

کسب حمایت دیگران

6

محقق در هر نوع تحقیق نیازمند مساعدت و کمک افراد یا موسسات دیگر است. این کمکها ممکن است مالی و بودجه‌ای یا صدور مجوز و مساعدتهای گوناگون باشد.

تهیه طرح اولیه یا طرح کلی تحقیق

7

شما ممکن است ایده های خوب و روشنی در خصوص مفاهیم کلیدی، مسائل و زمینه های مرتبط با تحقیق تان داشته باشید. اما آیا تصویر روشنی از کل پروژه تحقیق هم دارید؟

انسجام نوشته‌ها

➤ صرف نظر از این که برای چه کسی می‌نویسید، سبک و سازمان نوشته باید منسجم و یکدست باشد.

➤ تغییر سبک در جاها یا فصول مختلف به هر منظوری که باشد، معمولاً خواننده را گیج می‌کند و در نتیجه باید از آن پرهیز کرد.

➤ چنانچه گزارش را به صورت سوم شخص و به سبکی رسمی نوشته‌اید، تبدیل ناگهانی آن به اول شخص و غیر رسمی عاقلانه نخواهد بود.

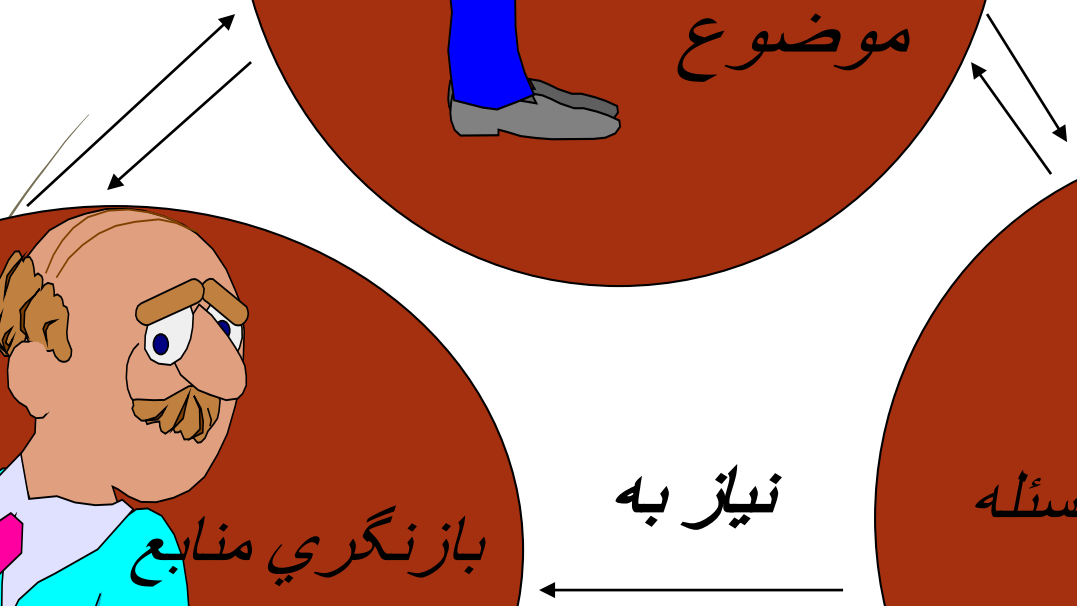
عناصر و ساختار طرح تحقیق

- ۱) سوال اصلی تحقیق و بیان مسئله.
- ۲) سوابق و ادبیات مربوط.
- ۳) اهداف تحقیق.
- ۴) فرضیه‌ها.
- ۵) نوع تحقیق.
- ۶) جامعه آماری.
- ۷) حجم نمونه و روش نمونه‌گیری.
- ۸) روش گردآوری اطلاعات.
- ۹) ابزار گردآوری اطلاعات.
- ۱۰) روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.
- ۱۱) زمان و طول اجرای مدت تحقیق.
- ۱۲) مدیر و عوامل اجرایی تحقیق.
- ۱۳) هزینه‌های تحقیق.
- ۱۴) ابزارها، وسایل و شرایط مورد نیاز تحقیق.
- ۱۵) مشکلات و تنگناهای احتمالی تحقیق.
- ۱۶) تعریف واژگان و اصطلاحات اختصاصی طرح.
- ۱۷) فهرست منابع و مآخذ تحقیق.
- ۱۸) ضمائم.

مراحل تحقيق

نياز به

انتخاب موضوع تحقيق

انتخاب موضوع تحقیق

معیار های انتخاب موضوع:

❖ متناسب با علایق و توانمندی

❖ مناسبت داشته باشد

❖ تکراری نباشد

❖ قابلیت اجرا داشته باشد

❖ کاربردی و مناسب با زمان و مقرون به صرفه

ویژگی های عنوان

در هنگام نوشتن عنوان باید خصوصیات را که برای یک عنوان خوب برشمرده می شوند در نظر گرفت. این موارد عبارتند از:

- ۱- کاملاً **گویا**، ساده و روشن و **غیر گیج کننده** باشد. از کلمات **کوتاه**، **رِسا** و در حد امکان از یک **زبان** استفاده شود.
- ۲- با **حداقل** تعداد کلمات نوشته شود. (۸-۱۵ کلمه ، پرهیز از کلمات اضافه)
- ۳- از اختصارات که ممکن است مخفف عبارات مختلفی باشند پرهیز شود.

- ۴- در عنوان دقیقا " آنچه محقق بدنبال تعیین آن است بیان شود.
- ۵- سعی شود دامنه تحقیق **محدود** در نظر گرفته شود.
- ۶- از **معادل‌های مصطلح فارسی** به جای کلمات لاتین استفاده شود.
- ۷- به صورت استفهام و نفی استفاده نشود. (بلکه به صورت جمله **مثبت و خبری**)
- ۸- بدون بار و جهت گیری باشد.
- ۹- در تحقیقات **توصیفی بیان مکان و زمان تحقیق** در عنوان ضرورت دارد.
- ۱۰- متناسب با طراحی و روش مطالعه تدوین شود.

بررسی موضوعات:

➤ بررسی راه های پرورش تفکر در کودکان دبستانی ❌

➤ بررسی و مقایسه تاثیر آموزش و روش تدریس بدیعه پردازی و بارش مغزی در

پرورش تفکر خلاق دانش آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی منطقه ۲ تهران 😊

➤ تاثیر آموزش به روش بحث گروهی بر پرورش تفکر انتقادی دانشجویان دانشکده

علوم انسانی دانشگاه علوم تحقیقات 😊

➤ تاثیر استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات بر پرورش تفکر خلاق در دانش

آموزان پسر سال سوم متوسطه شهر تهران 😊

بررسی موضوعات:

➤ بررسی تاثیر رنگ بر روی یادگیری و آموزش کودکان دختر و پسر پیش دبستان

منطقه ۵ تهران ✖

➤ بررسی تاثیر رنگ و جلوه های ویژه ی فیلمهای آموزشی بر میزان یادگیری

درس علوم دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی شهر شاهرود ☺

➤ ارزیابی فضاهای فیزیکی مدارس متوسطه شهر کرج با استانداردهای مطلوب فضا

سازی آموزشی ☺

بررسی موضوعات:

- بررسی عوامل موثر بر اعتماد اجتماعی ❌
- بررسی علل تمایل زنان به اخذ مدرک ❌
- بررسی نقش تشویق بر انگیزه یادگیری ❌

بررسی موضوعات:

- بررسی نقش معلم ، عوامل اقتصادی و مدیریت مدرسه بر پایین بودن نمرات ❌
- بررسی تأثیر آموزشهای ضمن خدمت بر میزان عملکرد دبیران شهر خوی بر اساس جنسیت، مدرک تحصیلی و سابقه 😊
- بررسی عوامل موثر (علاقه دانش آموزان، سابقه تدریس، مدرک معلمان مدت زمان آموزشی،...) بر نگرش و موفقیت تحصیلی دانش آموزان مقطع راهنمای آموزش و پرورش منطقه ۸ تهران در درس ریاضی سال ۱۳۸۵-۱۳۸۶ 😊

بیان مسئله

Problem Statement

بیان مساله

سئوال های وسوسه انگیزی است که مخاطب را بسوی تحقیق جذب میکند و ذهن مخاطب را از امور بدیهی و همیشگی دور می سازد و چالشی در ذهن او پدید می آورد.

➤ بیان مسئله نوشته‌ای است تقریباً یک صفحه‌ای (۷۰۰ - ۵۰۰) کلمه که توصیف کننده مشکل است.

➤ اولین نوشته‌ای که در موقع تصویب و در موقع انتشار نوشته می شود.

➤ نقطه کوری که قرار است روشن شود را بیان مسئله بیان می کند

➤ توجیه کننده کار است.

هدف از بیان مسئله

۱- توجیه خود پژوهشگر از کاری که می‌خواهد انجام دهد.

۲- توجیه دیگران

دو سؤال مهم

۱- آیا مشکل مطروحه به واقع وجود دارد؟

۲- آیا با انجام این تحقیق مشکل برطرف یا از شدت آن کم می‌شود؟

بیان مساله با مقدمه ای آغاز می شود و نباید چنان دور از مساله انتخاب کرد و کلی گرفت که بتوان آن را در آغاز هر مطلب دیگری بیان کرد.

مقدمه در واقع فتح بابی است برای ورود به مساله اصلی و نوعی توجیه و استدلال در جهت پرداختن به مساله مورد بررسی.

طول مقدمه نباید چنان باشد که بر مطلب اصلی - یعنی تعریف مساله غلبه کند و به عبارت دیگر "مقدمه زائد بر متن" باشد.

اندازه نوشتاری مقدمه طبعاً با حجم نوشته اصلی تناسب دارد.

پیشنهاد: برای اطمینان از ربط مستقیم مقدمه با متن ، شاید مناسب ترین شیوه آن باشد که ابتدا مساله اصلی را در قالب تعریف مساله مشخص و تبیین کنیم ، آن گاه به تدوین مقدمه پردازیم.

در این بخش، مطلب اصلی یا درواقع مساله ای که قرار است در تحقیق مورد توجه قرار گیرد باز گشوده می شود. اهمیت مساله مورد بررسی و دلایل پرداختن به آن به عنوان موضوعی ضروری از جمله مطالبی است که در این بخش مورد اشاره قرار می گیرد. در همین مرحله است که پژوهنده تاکید می ورزد که نتایج محتمل تحقیق می تواند بر روند فعلی امور و سیاستگذاری ها و برنامه ریزی ها مرتبط با آن ها اثر بگذارد.

نکته ای که به نظر می رسد:

در تعریف مساله نباید ادعایی را مطرح کرد که در عنوان تحقیق لحاظ نشده باشد، در این تعریف برابری محتوایی با عنوان و سایر بخش های طرح پیشنهادی باید پیوسته مورد نظر باشد.

گفته می شود که محقق زمانی طرح یک مطالعه پژوهشی را می ریزد که به مساله ای درخور بررسی برخوردار نماید محقق در این مرحله آماده میشود مساله را آن طور که یافته است تعریف نموده ،اهداف تحقیق خود را بیان نماید .

در بیان مساله و تعریف آن محقق باید به نکات زیر توجه کند :

الف) صورت مساله باید شکل سوالی داشته باشد.

ب) مساله باید روشن و بدون ابهام باشد.

ج) از کاربرد اصطلاحات و واژگان ارزشی خودداری شود .

د) اخص و صحیح باشد.مساله در حد کنترل پذیر و اخص مطرح شود.

ه)سوالات ویژه تحقیق باید نوشته شود .

مثال

پژوهشگر در بیان مساله به جای این که بنویسد مساله پژوهش استفاده از اینترنت و فعالیت های علمی و پژوهشی اعضای هیات علمی است. و باز به جای این که بنویسد در این پژوهش رابطه استفاده از اینترنت با فعالیت های علمی و پژوهشی اعضای هیات علمی مورد بررسی قرار می گیرد. بهتر است مساله به صورت اخص و با تعیین کامل حدود آن و به اعتقاد برخی صاحب نظران به صورت سوالی مطرح شود.

درست تر: آیا بین فعالیت های علمی و پژوهشی اعضای هیات علمی واحد مشهد و چگونگی استفاده آن ها از اینترنت رابطه وجود دارد؟

یا ، این پژوهش در نظر دارد به بررسی فعالیت های علمی و پژوهشی اعضای هیات علمی واحد مشهد و چگونگی استفاده آن ها از اینترنت پردازد.

اهمیت و ضرورت مسئله

اهمیت و ضرورت مسئله

✓ چرا انجام آن ضرورت دارد؟

✓ انجام آن دارای چه ارزشی است؟

✓ نتایج حاصل از آن به چه کار می آید؟

مرور ادبیات و سوابق
مربوطه

LITERATURE REVIEW

مرور ادبیات و سوابق مربوطه

30

➤ جستجو و تحلیل نظام‌مند منابع (اعم از مقاله، کتاب، پایان‌نامه و ...) که در یک زمینه موضوعی خاص منتشر شده است.

➤ مطالعه کلیه منابعی که بطور مستقیم یا غیر مستقیم با موضوع مطالعه در ارتباط هستند.

➤ مرور منظم و انتقادی منابع مهم منتشر شده در ارتباط با موضوع

جنبه جدید بودن طرح چگونه نوشته شود؟

در این بخش مشخص می شود که این طرح تا چه اندازه نوآوری دارد.

آیا در پی تایید نتایج دیگران در شرایط جدید است یا ایده ی جدیدی را برای اولین بار مطرح می نماید؟

اهداف مشخص تحقيق

اهداف مشخص تحقیق

- اهداف افقی است که محقق در نهایت می خواهد به آن برسد .
- اهداف در چارچوب تحقیق است .
- هدف ، نتیجه گیری است که مطالعه در نهایت به آن می خواهد برسد.

طریقه نوشتن اهداف:

1. از افعال اقدامی مانند: تعیین کردن ، محاسبه کردن و یا مقایسه کردن استفاده می شود.
2. ترکیبی نباشد ، عناصر باید جدا نوشته شوند ، هر چه اهداف مشخص تر باشد ، زودتر به نتیجه می رسیم .

انواع اهداف

34

- **هدف آرمانی:** هدفی است که در مطالعات طولانی که به چند بخش تقسیم شده اند و برای رسیدن به یک هدف بزرگ برنامه ریزی شده اند، دنبال می شود.
- **هدف کلی:** هدف کلی در قالب عبارت یا یک جمله رسا و قابل فهم بیان می شود.
- **اهداف ویژه** (هدف کلی پژوهش را می توان به اهداف کوچکتر (ویژه - اختصاصی) تقسیم کرد)
- **هدف کاربردی** (هدف کاربردی به ما می گوید، فایده حاصل از پژوهش برای چیست؟)

متغیرها

➤ مشخصه پدیده مورد نظر است که :

➤ قابل اندازه گیری بوده

➤ و می تواند مقادیر مختلفی بپذیرد

➤ **متغیر:** تعریف یک مفهوم بوسیله مفاهیم دیگر است که از مطالعات و نظریه های موجود نشات می گیرد و با بیانی علمی ارائه می شود.

انواع متغیر

➤ **متغیر کمی:** آن متغیری است که با عدد نمایش داده می شود.

✓ **متغیر کمی پیوسته** مقادیر کسری را می پذیرد.

✓ **متغیر کمی گسسته** مقادیر کسری را نمی پذیرد.

➤ **متغیر کیفی:** این متغیری است که کیفیت صفات با آن معرفی می شود.

دسته بندی متغیرها از نظر نقش:

1. **متغیر مستقل:** متغیری است که محقق تاثیر آن را بر سایر متغیرها مورد سنجش قرار می دهد.
2. **متغیر وابسته:** متغیری است که متغیر مستقل بر روی آن اثر می کند.
3. **متغیر تعدیل کننده:** متغیر کیفی یا کمی است که جهت یا میزان رابطه میان متغیرهای مستقل و وابسته را تحت تاثیر قرار می دهد.
4. **متغیر کنترل:** در یک تحقیق، پژوهشگر نمی تواند تاثیر تمام متغیرها را بر یکدیگر مطالعه کند لذا باید برخی متغیرها را کنترل کرده و آنها را خنثی نماید.
5. **متغیر مداخله گر:** متغیری است که محقق برای استنتاج از نحوه تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته مورد نظر قرار می دهد.

سؤالآت و فرضیات

سؤالات و فرضیات

۳۹

► بعنوان یک اصل برای هر هدف توصیفی، یک سؤال پژوهشی و برای هر هدف تحلیلی، یک فرضیه پژوهشی باید مطرح کرد.

► تعداد سؤالات و فرضیات با تعداد اهداف جزئی برابر باید باشد.

سوال تحقیق

عبارت روشن و دقیقی است که به صورت پرسشی مطرح می شود و معمولا یک یا دو متغیر را در برمیگیرد.

سوال معمولا در مورد چگونگی وضعیت یک متغیر و یا مقایسه دو متغیر مطرح می شود.

فرضیه عبارت است از:

➤ یک بیانیه حدسی و احتمالی درباره چگونگی روابط بین چند متغیر

➤ حدسی موقتی است که درست بودن یا نبودن آن باید آزمایش شود.

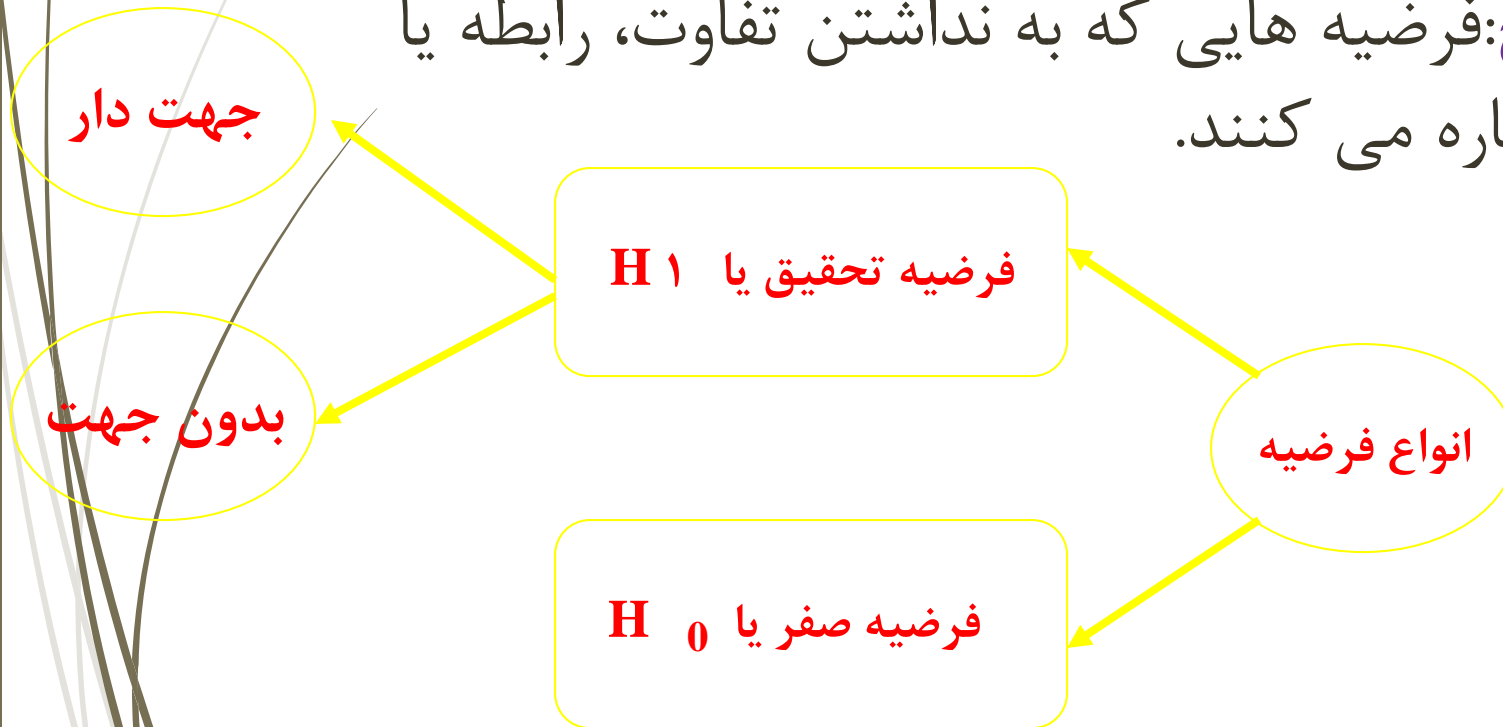
فرضیه به صورت جمله خبری مطرح می شود و بیانگر نتایجی است که محقق انتظار دارد و احتمال می دهد در ادامه به آن برسد.

یک فرضیه هیچ گاه اثبات یا ابطال نمی شود، بلکه براساس داده های بدست آمده فقط تأیید یا ردّ می شود.

فرضیه به دو صورت بیان می شود:

فرضیه تحقیق: فرضیه هایی که به احتمال وجود تفاوت، رابطه یا اثر اشاره می کنند .

فرضیه پوچ: فرضیه هایی که به نداشتن تفاوت، رابطه یا اثر اشاره می کنند.

در نوشتن فرضیه باید موارد زیر را در نظر گرفت:

44

(۱) رابطه بین دو یا چند متغیر را حدس بزند.

(۲) با اصول کلی دانش موجود هماهنگ باشد.

(۳) قابل آزمون باشد.

روش شناسی تحقیق

انواع روش های تحقیق

- توصیفی
- زمینه یابی
- همبستگی
- تجربی
- نیمه تجربی
- علی پس از وقوع
- تاریخی

دسته بندی پژوهشها بر مبنای نحوه کنترل

✓ آزمایشی Experimental

تاریخی

✓ غیرآزمایشی

Non-
experiment

توصیفی

پیمایشی

همبستگی

پس رویدادی

موردی پژوهشی

Study

Survey

Co relational

Ex-Post facto

Case-

دسته بندی پژوهشها بر مبنای مکان گرد آوری داده ها

Field research

تحقیق میدانی

library

کتابخانه ای
research

تحقیق غیر میدانی
infield research

laboratory

آزمایشگاهی
research

► **تحقیق میدانی:** اگر فرضیه هایی که در ابتدای تحقیق بیان شده، با انجام آزمایشات در حین تحقیق به اثبات برسد، به این مطالعه مطالعه ی میدانی میگویند.

► **تحقیق کتابخانه ای یا ادبیات تحقیق:** بررسی اطلاعات و مراجعه به منابع علمی و مرور کارهای گذشتگان در زمینه مورد مطالعه را تحقیق کتابخانه ای میگویند.

جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه

جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه

جامعه مورد مطالعه، جمعیتی است که مطالعه بر روی آن انجام می شود

جامعه آماری دقیق بایستی مشخص شود که چه افراد و با چه صفاتی، جزو جامعه آماری تحقیق قرار می گیرند و در صورت داشتن اطلاعات آماری تعداد آن نیز اشاره شود.

روش نمونه گیری

سرشماری

چنانچه تعداد افراد مورد مطالعه کم باشد می توان تمام افراد تحت مطالعه را در نمونه گیری آورد.

نمونه گیری

اگر جامعه بزرگ است با استفاده از فرمولهای آماری درصدی از جامعه را انتخاب می کنید.

روشهای نمونه برداری

sampling methods

54

تصادفی ساده
تصادفی طبقه‌ای
خوشه‌ای
خوشه‌ای چندمرحله‌ای

روشهای نمونه برداری تصادفی

Random sampling methods

روش نظامدار
روش در دسترس
روش هدفمند

روشهای نمونه برداری غیرتصادفی

Non Random sampling methods

نمونه آماری

- از چه روشی برای انتخاب نمونه استفاده خواهد شد.
- نمونه ها چه تعدادی می باشد.
- صفات و ویژگی های مورد انتخاب نمونه بیان شود.
- دلیل انتخاب برخی از نمونه ها بیان شود.

روش های آماری

- روش های آماری توصیفی
 - از چه آماره هایی برای تبیین و تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده خواهد شد.
- روش های آماری استنباطی
 - برای آزمون گذاشتن فرضیه ها از چه آزمون های آماری استفاده خواهد شد.
 - دلیل استفاده از آزمون ها ذکر شود.

جمع آوری داده‌ها

ابزار تحقیق بر حسب روش وهدف تحقیق مشخص می شود.

نحوه جمع آوری اطلاعات

از چه ابزارهایی برای جمع آوری اطلاعات استفاده خواهد شد.

- بررسی های کتابخانه ای
- کتاب، مجلات و مقالات
- اینترنت و بانک های اطلاعاتی
- پرسشنامه
- استفاده از خبرگان و صاحب نظران
- اندازه گیری و آزمایش (نوع کیت، ابزار و وسیله خاص)

رایج ترین ابزار گرد آوری داده ها:

اسناد: استفاده از مواد مکتوب به عنوان مبنای تحقیق

مصاحبه‌ها: پرسش و بحث درباره موضوعات با افراد مورد نظر

مشاهدات: جمع آوری داده‌ها از طریق تماشا یا شرکت کردن در فعالیتهای

پرسشنامه‌ها: جمع آوری داده‌ها از طریق سؤالات مکتوب

قلمرو پژوهش

الف- قلمرو موضوعی: در طرح تحقیق حیطه موضوعی موضوع و مساله پژوهش باید بطور کلی بیان شود .

ب- قلمرو مکانی: محیط پژوهش بایستی به دقت معلوم گردد که پژوهش در چه مکانی صورت می گیرد. باید دلیل انتخاب آن محیط برای انجام پژوهش مورد نظر را توضیح داد و استدلال نمود که چرا محیط انتخابی، محیط مناسبی برای انجام این پژوهش است.

ج- قلمرو زمانی: با توجه به انجام پژوهش در دامنه زمانی خاصی و اهمیت زمان در جمع آوری داده ها، قلمرو زمانی به شکلی واضح و روشن مورد توجه و اشاره قرار می گیرد .

جدول زمان بندی تحقیق

60

عنوان فعالیت

مطالعه مقدماتی

طراحی پرسشنامه یا ساخت وسیله اندازه گیری یا سفارش و خرید وسایل

جمع آوری اطلاعات

ورود اطلاعات به کامپیوتر

تجزیه و تحلیل اطلاعات

نگارش گزارش تحقیق

تایپ و تکثیر گزارش

طول مدت دوره (ماه)

مدت دوره برای هر کدام از فعالیت ها

مجموع طول دوره فعالیت

توجه به دستورالعمل سازمان مربوطه

زمان ارائه گزارش اول طرح

زمان ارائه گزارش دوم طرح

زمان ارائه گزارش نهایی طرح

محدودیت های تحقیق

محدودیت های تحقیق آن دسته از عواملی هستند که در مسیر جمع آوری اطلاعات و کسب نتایج مطلوب مانع ایجاد می کند.

➤ محدودیت های در اختیار محقق

➤ محدودیت های خارج از اختیار محقق